

**JOHN
CONNOLLY
LES VEUS**

Havia arribat l'estiu, l'estació dels despertar.

Aquest estat, aquest lloc del nord, no era com els seus parents del sud. Aquí la primavera era tan sols una il·lusió, una promesa que no s'arribava mai a complir del tot, una pretensió de vida nova frustrada per la neu bruta i el gel que es fonia lentament. La natura havia après a esperar el seu moment a les platges i a les maresmes, als grans boscos del nord del comtat o als aiguamolls de Scarborough. Deixava que l'hivern regnés durant els mesos de febrer i març i després s'anés retirant a poc a poc cap al paral·lel quaranta-nou encara que no estigués disposat a cedir ni un sol centímetre de terreny sense presentar batalla. A mesura que s'acostava l'abril, els salzes i els pollancre, els avellaners i els oms, brotaven enmig dels cants dels ocells. S'havien estat esperant des de la tardor, amb les flors embolicades però a punt, i ben aviat els aiguamolls quedaven coberts amb el marró porpra dels verns; els esquiroles i els castors anaven amunt i avall. El cel era ple de becades i d'ànecs i de merles que s'escampaven com llavors per un camp blau.

Ara el maig per fi havia portat l'estiu, i tots els éssers estaven desperts.

Tots.

Un raig de sol esquitxava la finestra i m'escalfava l'esquena; em van omplir la tassa amb cafè acabat de fer.

—Mala cosa —va comentar en Kyle.

En Kyle Quinn, un home robust i pulcre, amb la bata d'un blanc impol·lut, era l'amo del restaurant cafeteria Palace Diner, a Biddeford. També hi feia de xef, i va resultar ser el cuiner més net i polit que havia vist a la vida. Jo havia menjat en locals on veure per casualitat el cuiner m'havia fet plantejar si prendre'm una tanda d'antibiòtics, però en Kyle anava tan ben vestit que es podria dir que hi havia cirurgians amb les mans més brutes que les seves, i el Palace tenia una cuina tan immaculada que segur que hi havia UCI amb una higiene més pobre.

El Palace era el vagó restaurant més antic de Maine, construït expressament per encàrrec de la Pollard Company de Lowell, Massa-

chussetts, i encara estava net i ben pintat de vermell i blanc i tenia unes lletres daurades a la finestra, brillants com si les haguessin escrites amb foc, que confirmaven que, en efecte, les senyores hi eren benvingudes. El negoci havia obert les portes el 1927 i des d'aleshores havia tingut cinc propietaris diferents, i en Kyle n'era l'últim. Només s'hi servien esmorzars i tancaven abans del migdia, i era un d'aquells petits tresors que feien més suportable la vida diària.

—Sí —vaig dir jo—. Molt mala cosa.

Tenia el *Portland Press-Herald* obert davant meu al damunt del taulell. A la part inferior de la portada, més avall del plec, el titular deia:

SENSE PISTES SOBRE LA MORT D'UN POLICIA DE L'ESTAT

El policia en qüestió, un tal Foster Jandreau, l'havien trobat mort d'un tret al seu camionet al darrere de l'antic bar Blue Moon, just dins dels límits de la població de Saco. En aquell moment no estava de guàrdia i quan van trobar-ne el cos anava vestit de civil. Què feia al Blue Moon no ho sabia ningú, sobretot quan l'autòpsia va revelar que l'havien mort passada la mitjanit però abans de les dues de la matinada, quan no podia ser que algú tingués res de bo a fer a prop de l'estructura abandonada d'un local indesitjable. Una quadrilla d'obriers de carretera que havien entrat a l'aparcament del Blue Moon per prendre's un cafè i fumar una mica abans de començar la jornada de feina havia descobert el cadàver d'en Jandreau. L'home havia rebut dos trets del calibre 22 de ben a prop, l'un al cor i l'altre al cap. La seva mort tenia totes les característiques d'una execució.

—Aquell local sempre ha atret els problemes —va dir en Kyle—. Després de l'incendi l'haurien hagut d'enderrocar.

—Sí, però llavors què hi haurien posat, al seu lloc?

—Doncs una làpida —va dir en Kyle—. Una làpida en record de la Sally Cleaver.

Es va allunyar a servir cafè als altres tardaners, la majoria dels quals llegien o xerraven tranquil·lament, asseguts en filera com si fossin personatges d'una pintura d'en Norman Rockwell. Al Palace no hi havia taules ni cadires, sinó una sola línia de quinze tamborets. Jo seia a l'últim de tots, al que quedava més lluny de la porta. Ja eren les onze tocases i, tècnicament, el bar ja estava tancat, però en Kyle no es dedicava a fer que ningú marxés abans. El vagó restaurant era així.

Sally Cleaver: el seu nom apareixia a l'article sobre l'assassinat d'en Jandreau. Era un petit episodi de la història local que la major part de la gent hauria preferit oblidar i que, com si diguéssim, va reblar l'últim clau del taüt del Blue Moon. Després de la mort de la Sally el bar va quedar tapiat i al cap d'un parell de mesos algú el va incendiar. Van interrogar l'amo del bar com a sospitós d'haver provocat el foc i per intent de frau amb l'assegurança, però es tractava només del protocol rutinari. Els ocells dels arbres sabien que els Cleaver havien tirat el llumí al Blue Moon, i ningú no va dir ni piu per culpar-los.

Ara el bar feia gairebé una dècada que estava tancat, cosa que no sabia precisament greu a ningú, ni tan sols als borratxos que solien anar-hi. La gent del poble en comptes de *Blue Moon*, 'lluna blava', en deia *Blue Mood*, 'mal rotllo', perquè mai ningú no s'havia sentit més bé en sortir-ne que abans d'entrar-hi, encara que no haguessin menjat ni begut res que no els haguessin obert o destapat davant seu. Era un local llòbrec, una fortalesa de maó coronada per un cartell pintat il·luminat per quatre bombetes, encara que mai no en van funcionar més de tres alhora. A dins, la il·luminació era pobra per amagar la brutícia, i tots els tamborets de la barra estaven collats al terra perquè els borratxos hi trobessin una mica d'estabilitat. El menú sortia directament de l'escola de cuina de l'obesitat crònica, tot i que molts dels seus clients preferien atipar-se de cervesa i dels fruits secs que l'acompanyaven gratuïtament, que tenien una crosta de sal de quasi un centímetre per animar a beure encara més alcohol. Al final del dia, l'Earle Hanley tornava a abocar els fruits secs que quedaven, i que tothom havia grapejat, al sac que guardava al costat de la pica. L'Earle era l'únic cambrer que hi havia. Si es posava malalt o tenia alguna cosa més important a fer que conservar borratxos en alcohol, el Blue Moon no obria. A vegades, veient els clients que hi anaven a omplir el dipòsit, costava de dir si trobar-se la porta tancada de tant en tant els alegrava o més aviat els empipava.

I llavors va morir la Sally Cleaver i el Blue Moon va morir amb ella.

No hi havia cap secret en la seva mort. Tenia vint-i-tres anys i vivia amb un impresentable anomenat Clifton Andreas, *Cliffie* per als seus amics. Pel que es veu la Sally havia anat apartant uns quants diners de la setmanada que guanyava fent de cambrera, potser amb l'esperança d'estalviar-ne prou per poder fer que algú el pelés o bé per convèncer l'Earle Hanley perquè li enverinés els fruits secs amb

mata-rates. Jo, a en Cliffie Andreas el tenia vist pel poble; era una cara que valia més evitar. Mai no s'havia trobat cap cadell que no hagués volgut ofegar ni cap bestiola que no hagués volgut esclafar. Totes les feines que agafava eren temporals, i de totes maneres segurament tampoc no l'haurien nomenat millor empleat del mes. Només treballava quan no li quedaven diners, i es mirava la feina com un últim recurs si ja no podia comptar amb demanar diners, robar-ne o senzillament aprofitar-se d'algú més dèbil i més necessitat. Tenia l'encant superficial del noi rebel, tan atractiu per a la mena de dones que en públic assumeixen el posat de considerar dèbils els homes bons, encara que secretament somniïn anar amb un paio ben normal que no estigui empantanegat en el fang al fons de tot de la llacuna i disposat a arrossegar-hi qualsevol que se li acosti.

Jo no coneixia la Sally Cleaver. Pel que sembla, tenia una baixa autoestima i poques expectatives; expectatives que en Cliffie Andreas va aconseguir reduir encara més. I ni tan sols va saber estar a l'altura de les últimes que li quedaven. Sigui com sigui, un vespre en Cliffie va trobar el petit racó que ella havia atresorat amb tants treballs i va decidir regalar-se una nit de gorra al Moon amb els amics. La Sally va tornar de la feina i en arribar a casa va adonar-se que els diners havien volat i va anar a buscar en Cliffie al seu antre preferit. El va trobar que s'havia convertit en el centre d'atenció del bar gastant-se els seus diners en l'única ampolla de conyac del local, i la noia va decidir defensar el que era seu per primera i última vegada. El va escridassar, el va esgarrapar, li va tibar els cabells; fins que al final l'Earle Hanley li va dir a en Cliffie que s'emportés la seva xicota i els seus problemes domèstics a fora i que no tornés a entrar fins que no ho tingués tot sota control.

O sigui que en Cliffie Andreas va agafar la Sally Cleaver pel coll de la camisa i la va treure per la porta del darrere, i els homes de la barra van parar l'orella mentre ell li clavava una pallissa que la va deixar estesa a terra. Quan va tornar a dins, tenia els artells pelats, les mans envermellides i la cara tota esquitxada de gotes de sang. L'Earle li va servir una altra copa i va escapar-se a veure què havia passat amb la Sally. Aleshores ella ja s'estava ofegant amb la seva pròpia sang i va morir allà al darrere abans que l'ambulància hi pogués arribar.

I aquest va ser el final del Blue Moon, i també d'en Cliffie Andreas. Li va caure una condemna de deu a quinze anys, en va complir vuit a Thomaston, i dos mesos després d'haver-ne sortit un «assaltant desconegut» el va matar i li va robar el rellotge, que després va llençar

a una cuneta, sense ni tan sols tocar-li la cartera. Van córrer rumors que els Cleaver tenien molt bona memòria.

I ara que havien trobat mort en Foster Jandreau a pocs metres d'on la Sally Cleaver havia mort apallissada, la gent tornava a burxar entre les cendres de la història del Moon. Al mateix temps, als de la policia estatal no els va fer cap gràcia perdre un dels seus agents. Ja no els havia agradat l'any 1924, quan l'Emery Gooch va morir en un accident de moto a Mattawamkeag; ni tampoc el 1964, quan en Charlie Black va convertir-se en el primer agent mort en un tiroteig mentre actuava contra un atracament a un banc de South Berwick. Però la mort d'en Jandreau estava envoltada d'ombres. Potser el diari assegurava que no hi havia pistes, però els rumors deien el contrari. A prop del cotxe, a terra, havien trobat ampolletes de crack; i al costat dels seus peus també havien descobert trossets del mateix tipus de vidre. No s'hi van detectar drogues, al cos, però entre les forces policials planava el dubte de si en Foster Jandreau no es devia haver ficat en aquella mena de negocis, cosa que hauria sigut molt perjudicial per a tothom.

De mica en mica, el vagó restaurant es va començar a buidar, però jo em vaig quedar al meu lloc fins que em vaig quedar sol a la barra. En Kyle em va deixar tranquil i només es va preocupar d'omplir-me la tassa de cafè; llavors, es va posar a netejar. Els últims clients del local, quasi tots homes grans per als qui la setmana no hauria sigut el mateix sense un parell de visites al Palace, van pagar les consumicions i van marxar.

Jo mai no he tingut despatx. Mai no m'ha fet cap falta tenir-ne, i si me n'hagués fet, probablement tampoc no hauria pogut permetre-me'n el cost, fins i tot encara que hagués pagat un lloguer assequible, a Portland o a Scarborough. Només uns quants clients meus m'ho han demanat alguna vegada, i en les ocasions en què m'he trobat que em calia un espai més privat i amb més discreció he tingut la sort d'haver pogut reclamar favors que em devien i sempre he aconseguit l'espai adequat. Algunes vegades havia fet servir les oficines del meu advocat a Freeport, però a segons qui això d'anar a un despatx d'advocats li agradava tan poc com la idea mateixa dels advocats en general, i jo m'havia trobat que la majoria dels que recorrien al meu ajut preferien un tracte més informal. Normalment, era jo el que anava a veure'ls i parlava amb ells a casa seva, però a vegades una cafeteria com ara el Palace, buida i discreta, podia ser tan bon lloc com qualsevol altre. En aquest cas, el punt de trobada l'havia decidit el possible client i no jo, però a mi ja m'estava bé.

Poc després de les dotze la porta del Palace es va obrir i va entrar un home que vorejava els setanta anys. Semblava un model del ianquí típic: una gorra de visera al cap, una camisa de quadres amb un anorac L. L. Bean al damunt, texans blau clar i botes per treballar. Era magre com un cable de tensió elèctrica, tenia la cara torrada i arrugada, i uns ulls marrons que lluïen rere unes ulleres inesperadament modernes amb muntura d'acer. Va saludar en Kyle pel nom, es va treure la gorra i va fer una breu salutació amb el cap a la Tara, la filla d'en Kyle, que era rere el taulell netejant i que li va somriure i també el va saludar:

–Encantada de tornar-lo a veure, senyor Patchett –va dir–. Ara feia temps que no venia.

La seva veu transmetia una tendresa i els seus ulls tenien una lluisor que deien tot el que calia dir sobre el sofriment del nouvingut. En Kyle va treure el cap a través de la finestreta que comunicava la cuina amb la banda de la cafeteria:

–Què, Bennett, has vingut a veure com és un restaurant de debò? –va bromejar–. Fas cara de necessitar engreixar-te una mica.

En Bennett Patchett va riure entre dents i va apartar l'aire amb la mà dreta, com si les paraules d'en Kyle fossin insectes que li volessin a prop del cap, i es va asseure al meu costat. Havia regentat el Downs Diner, a prop de la pista de curses de Scarborough Downs, a tocar de la Ruta 1, durant més de quaranta anys. Abans que ell, l'havia tingut el seu pare, que el va obrir en tornar de la guerra a Europa. A les parets encara hi havia fotografies del vell Patchett, algunes de quan era militar, envoltat d'homes més joves que se'l miraven amb respecte perquè era el seu sergent. Va morir quan encara no havia fet els cinquanta anys, i al final el seu fill va haver d'agafar les regnes del negoci. Ara en Bennett ja havia viscut més anys que el seu pare, de la mateixa manera que jo semblava destinat a viure'n més que el meu.

La Tara li va oferir una tassa de cafè que ell va acceptar mentre es treia l'anorac i el penjava a prop de la vella estufa de gas. La Tara se'n va anar discretament a ajudar el seu pare a la cuina per tal que en Bennett i jo ens quedéssim sols.

–Charlie –em va saludar amb una encaixada de mans.

–Com anem, senyor Patchett? –li vaig demanar jo. Se'm feia estrany anomenar-lo pel cognom, però amb homes com ell valia més esperar-se que et donessin permís per tenir-hi un tracte més informal. A més a més, sabia que tots els seus treballadors li deien «senyor

Patchett». Per a alguns d'ells devia ser com una mena de figura paterna, però això no treia que era el que els manava i ells el tractaven amb el respecte que es mereixia.

—Em pots dir Bennett, fill meu. Com menys formal sigui tot això, millor. Em sembla que mai no havia parlat amb cap detectiu privat fins ara, excepte amb tu, i això només perquè venies a menjar al meu bar. Jo només els he vist a la tele i a les pel·lícules. I, si t'haig de ser sincer, la teva reputació em fa posar una mica nerviós...

Em va mirar de fit a fit i em vaig adonar que els seus ulls s'aturaven breument a la cicatriu que tinc al coll. Tot just l'any abans m'hi havia passat fregant una bala, a prou profunditat per deixar-m'hi una marca permanent. En els últims temps havia acumulat un grapat de marques i esgarrinxades. Quan em mori, podrien exposar-me dins d'una vitrina com a exemple per a tots els qui podrien sentir-se temptats de seguir un camí semblant de pallisses, ferides de bala i electrocucions. També es podria considerar que he tingut mala sort i prou. O que he tingut bona sort. Tot depèn de com et miris el got.

—No et creguis tot el que sents a dir —vaig dir-li.

—No ho faig. Però igualment em preocupes.

Vaig encongir-me d'espatlles. Ell va somriure amb sornegueria.

—Va, prou de parlar per parlar —va continuar—. Primer de tot et vull donar les gràcies per prendre't la molèstia de quedar amb mi. Ja sé que deus estar molt enfeinat.

De fet no ho estava gaire, però era d'agrair que ell digués que així ho creia. Des que al començament d'aquell any m'havien retornat la llicència, després d'un seguit de malentesos amb la policia de Maine, la meua vida professional havia estat més aviat tranquil·la. Havia fet algunes feines per a companyies asseguradores, tot plegat investigacions avorrides que no comportaven res de més intens que quedar-me assegut dins d'un cotxe i anar passant pàgines d'un llibre mentre esperava que l'impresentable de torn, que en teoria estava de baixa per malaltia laboral, comencés a aixecar pedres al seu jardí. Però la feina d'asseguradores era més aviat escassa, sobretot tal com estava l'economia. Molts investigadors passaven dificultats i jo en concret m'havia vist obligat a acceptar qualsevol cosa que em sortís, incloses les que quan acabava em feien sentir la necessitat de banyar-me i desinfectar-me. Vaig seguir un tal Harry Milner que durant una setmana va anar a diversos motels i apartaments amb tres dones diferents, a més a més de mantenir una feina estable i portar els seus fills als entrenaments de beisbol. La seva dona sos-

pitava que tenia algun afer però, com era previsible, es va quedar una mica parada en saber que el seu marit estava ficat en la mena d'embolics sexuals extensos que normalment solen associar-se amb les comèdies franceses. De totes maneres, s'ha de reconèixer que la capacitat que aquell home tenia d'aprofitar el temps era admirable, i el seu nivell d'energia també. Aquell Milner només era un parell d'anys més gran que jo, però si jo hagués intentat mantenir satisfetes quatre dones cada setmana segurament hauria patit un atac de cor mentre m'estaria banyant en gel per fer baixar la inflamació. No obstant això, aquella va ser la feina més ben pagada de tota la temporada, i vaig tornar a dedicar un parell de dies al mes a servir a la barra del Great Lost Bear, a l'avinguda Forest, més per passar l'estona que per cap altra cosa.

–No estic tan enfeinat com et podries pensar –li vaig assegurar.

–Doncs així tindràs temps per escoltar-me.

Vaig assentir i llavors vaig dir-li:

–Abans que continuem, volia dir-te que em va saber greu allò d'en Damien.

No coneixia en Damien Patchett gaire més bé que al seu pare, i no vaig fer res per poder assistir al funeral. Els diaris en van informar amb discreció, però tothom sabia com s'havia mort. S'havia tret la vida, encara que només n'era el responsable nominal. En realitat, la culpa era de l'Iraq.

La cara d'en Bennett es va contreure de dolor.

–Gràcies. Fins a cert punt, tal com et deus imaginar, per això som aquí. Em fa sentir una mica ridícul venir-te a parlar d'això. Ja saps, com que et dediques a fer aquestes coses... Comparats amb els païos que han pelat algú i que després tu has perseguit, el que jo t'he d'explicar potser et semblarà avorrit.

Vaig tenir temptacions d'explicar-li el que era esperar-se al davant d'alguna habitació de motel mentre a dins la gent s'embolicava en relacions sexuals il·lícites, o passar-se hores i hores assegut a dins del cotxe amb una càmera al davantal amb l'esperança que algú s'ajupi de cop i volta.

–A vegades les coses avorrides són un bon canvi.

–I tant que sí –va dir ell–, ja ho crec.

La seva mirada va saltar al diari que jo tenia al davant, i va tornar a fer una ganyota. «És per la Sally Cleaver», vaig pensar. «Merda, hauria hagut d'apartar el diari abans que arribés!»

La Sally Cleaver treballava al Downs Diner quan va morir.

En Bennett va prendre's uns quants glops de cafè i no va tornar a parlar fins ben bé passats tres minuts. La gent com ell no arribaven en un estat de salut gairebé perfecte als últims anys de la vida gràcies a haver fet les coses amb precipitació. Funcionaven al ritme de Maine i si havies de tractar amb ells, com més aviat ajustessis el teu rellotge a la seva hora, millor.

–Tinc una cambrera –va dir per fi–. És una bona noia. Potser recordes la seva mare..., una tal Katie Emory?

La Katie Emory havia anat a l'institut de Scarborough amb mi, encara que ens movíem en ambients diferents. Era d'aquelles noies que els agradava anar amb païos atlètics, i jo no estava per esportistes ni per noies que s'hi fessin. Quan vaig tornar a Scarborough després de la mort del meu pare ja era un adolescent i no estava d'humor per fer-me amb ningú; preferia estar sol amb mi mateix. Tots els d'allà tenien colles que s'havien format feia molt de temps i costava molt d'entrar-hi encara que ho volguessis. A la llarga vaig acabar fent uns quants amics, però en conjunt no vaig tractar amb gaire gent. Jo sí que la recordava, la Katie, però dubto molt que ella m'hagués recordat a mi, almenys si les coses haguessin seguit el curs normal. Però amb els anys el meu nom havia sortit als diaris i per això potser ella, i d'altres com ella, havien llegit els articles i s'havien recordat d'aquell noi que havia tornat a Scarborough a acabar els dos últims anys d'institut, i havien seguit les històries sobre el seu pare, un policia que va matar dos joves abans de suïcidar-se.

–Com li va?

–Viu per allà a l'Aerolínia –aquest era el nom que popularment es donava a la Ruta 9, que anava de Brewer a Calais–. S'ha casat tres vegades. Ara viu emparellada amb un músic.

–De debò? No la coneixia gaire...

–Millor per a tu. Podries haver sigut tu el que haguessis acabat vivint amb ella.

–Home, no és una mala idea. Era una noia prou bonica.

–No està de mal veure ara, tampoc, diria –va dir en Bennett–. Té el cos una mica més ample del que tu deus recordar, però encara es pot intuir el que era. També es veu en la seva filla, també.

–Com es diu, la filla?

–Karen. Karen Emory. És l'única criatura que va tenir del seu primer matrimoni i com que va néixer quan el pare ja havia tocat el dos, porta el cognom d'ella. És l'única filla que ha tingut, ara que hi penso. La noia ara deu fer un any que treballa per a mi. És una bona

noia, ja t'ho he dit. Té els seus problemes, però em penso que se'n sortirà bé de tots, sempre que rebi l'ajuda que necessiti i tingui prou sentit comú de demanar-la.

En Bennett Patchett era un home fora del comú. Ell i la seva dona, la Hazel, que s'havia mort feia un parell d'anys, sempre havien tractat els seus treballadors no com a simples empleats sinó com a part d'una mena de gran família. Havien mostrat un particular afecte per totes les dones que havien passat pel Downs; algunes s'hi havien quedat durant anys i d'altres només uns quants mesos. Ell i la dona tenien una sensibilitat especial amb les noies que passaven per mals moments o que necessitaven trobar una mica d'estabilitat a la seva vida. No s'hi ficaven ni les sermonejaven, però les escoltaven si elles s'hi acostaven, i les ajudaven sempre que podien. Els Patchett eren propietaris d'un parell de cases a Saco i a Scarborough, i les havien convertides en allotjaments econòmics per als seus propis treballadors i per als d'un reduït nombre d'altres negocis de bon nom, regentats per persones amb punts de vista semblants als seus. Els apartaments no eren mixtos, o sigui que homes i dones havien d'estar amb els del seu mateix sexe. Era inevitable que hi hagués algun encontre ocasional entre els uns i els altres, però menys del que caldria esperar. Majoritàriament, els que acceptaven el lloc per viure que els Patchett els oferien estaven satisfets amb l'espai que els proporcionaven –no tan sols des del punt de vista físic sinó també del psicològic i l'emocional. A la llarga, quasi tots acabaven canviant-se de casa, alguns perquè se n'anaven a viure en parella i d'altres no, però mentre treballaven per als Patchett rebien atencions tant per part del vell matrimoni com dels altres treballadors de la plantilla. La mort de la Sally Cleaver havia sigut un revés terrible, però els va tornar encara més sol·lícits amb els que tenien al seu càrrec, si és que això era possible. I després, tot i que en Bennett va quedar molt afectat per la mort de la seva dona, la seva pèrdua no el va fer canviar gens ni mica d'actitud amb els seus treballadors. Al cap i a la fi, ara eren tot el que tenia, i li semblava que veia la cara de la Sally en totes i cadascuna d'aquelles dones, i potser ara també havia començat a veure la cara d'en Damien en els nois.

–La Karen s'ha enamorat d'un home que a mi no m'agrada gaire –va dir–. Ella abans vivia en una de les cases que tinc, allà a dalt a Gorham Road. Ella i en Damien s'avenien molt. Jo crec que ell n'estava molt enamorat, però ella només tenia ulls per a aquest amic, en Joel Tobias, company seu a l'Iraq. Era el cap de l'escamot. Després de la mort d'en Damien, o potser va ser abans i tot, la Karen i en

Tobias es van enrotllar. He sentit que ell ho està passant malament per culpa del que va arribar a veure a l'Iraq. Alguns amics seus van morir davant seu, literalment. Se li van morir dessagnats entre els braços. I es veu que es desperta en plena nit cridant i xop de suor. Ella pensa que el pot ajudar.

–T'ho ha explicat ella, tot això?

–No. M'ho va dir una altra de les cambres. La Karen no me l'explicaria, una cosa així. Suposo que prefereix parlar d'aquestes coses amb una altra dona, ve-t'ho aquí, i a més a més sap que no em va semblar bé que se n'anés a viure amb en Tobias quan només feia quatre dies que l'havia conegut. En això sóc un antiquat, ja ho sé, però pensava que s'hauria hagut d'esperar. També l'hi vaig dir, a ella. En aquell moment no feia pas més de dues setmanes que anaven junts i, sí, li vaig demanar si no tenia la sensació que estava anant una mica massa de pressa; però és jove i es pensa que sap el que vol, i jo no m'hi volia ficar. Va dir que volia continuar treballant per a mi, cosa que està molt bé. Hem patit una mica, últimament, igual que a tot arreu, però a mi no em fa falta que el local em doni gran cosa mentre em permeti pagar les factures, i això encara ho puc fer i fins i tot me'n sobren, de diners. No necessito més treballadors i em sembla que es pot dir que no necessito tots els que tinc, però ells sí que necessiten la feina, i per a un vell com jo és bo estar envoltat de gent jove.

Es va acabar el cafè i es va mirar amb deler la cafetera a l'altra banda de la barra. Com si tingués telepatia, a la cuina, en Kyle va aixecar els ulls del que estava netejant i va dir:

–Agafa la cafetera, si en vols més. De totes maneres, no en farem res.

En Bennett va anar a l'altre costat de la barra, es va servir una mica més de cafè i també me'n va posar a mi. Un cop ho va haver fet, es va quedar allà dret mirant fixament l'edifici del jutjat a través de la finestra mentre rumiava el que havia de dir a continuació:

–En Tobias és més gran que ella; deu tenir uns trenta-cinc anys. És massa gran i està massa tocat per estar amb una noia com ella. A l'Iraq es va ferir ell mateix, va perdre uns quants dits i es va fer mal a la cama esquerra. Ara porta un camió. Es veu que és transportista autònom, o almenys això és el que ell diu, però em fa l'efecte que treballa d'una manera bastant irregular... Sempre tenia temps per estar-se amb en Damien sense fer res, i ara sempre ronda la Karen, més del que l'hauria de rondar algú que en teoria ha de ser a la carretera guanyant-se la vida... Com si els diners no el preocupessin.

En Bennett va destapar una gerra de crema de llet i se'n va afegir al cafè. Jo no tenia cap mena de dubte que el bon home havia passat molts dies pensant en el que em diria, però a mi em semblava que encara tenia alguna reticència a l'hora d'expressar-ho en paraules.

—Mira, jo sento un gran respecte pels militars. No pot ser d'una altra manera; el meu pare ho era. I si jo no hagués tingut la vista tan malament, segurament hauria anat al Vietnam i probablement ara no estaríem tenint aquesta conversa. Potser ara no seria aquí sinó enterrat sota alguna llosa blanca vés a saber on. Sigui com sigui, seria un home diferent, potser millor i tot.

»No conec els ets i uts d'aquesta guerra de l'Iraq. A mi em sembla que és anar molt lluny per no res, perquè això sí que ho veig: totes aquestes vides perdudes... Potser hi ha cervells més intel·ligents que el meu que saben coses que jo no sé. Però encara és pitjor que no s'hagin ocupat dels homes i les dones que n'han tornat; no ho han fet tal com caldria. El meu pare va tornar ferit de la Segona Guerra Mundial, però ell no ho sabia. Estava ferit per dintre, per les coses que havia vist i havia fet, encara que aleshores aquest mal no tenia el mateix nom mèdic i la gent no comprenia fins a quin punt podia arribar a ser dolent. Quan vaig veure entrar en Joel Tobias al Downs, em vaig adonar que ell també estava ferit, i no sols a la mà i a la cama. També estava ferit per dins, esquerdat de ràbia; era com si ho pogués oïr, veure-ho en els seus ulls. No calia que ningú m'ho expliqués.

»No m'interpretis malament: ell té el mateix dret a ser feliç que qualsevol altre, potser més i tot a causa dels sacrificis que ha fet. El dolor que està passant, mental o físic, no li denega aquest dret, i en el transcurs normal de les coses podria molt ben ser que algú com la Karen li anés molt i molt bé. Ella també ha patit. No sé per què, però ho té, i això la fa sensible als que es troben com ella. A un home bo, això l'ajudaria a curar-se, sempre que no se n'aprofités. Però el cas és que jo no crec que en Tobias sigui una bona persona. I d'això es tracta. Aquest home no li convé; no és del tot com cal.

—Com ho saps? —vaig demanar.

—No ho sé —va admetre, i vaig detectar la frustració en la seva veu—. No del cert. Però és un pressentiment. I alguna cosa més i tot. Mira, porta el seu propi camió, i ja es veu que és nou de trinca. Té una Silverado, nova també. Viu en una casa bastant bonica a Portland, i té calés. En gasta bastants, potser més del que li tocava. No ho sé, no m'agrada.

Em vaig esperar. Havia d'anar amb compte amb les paraules. No volia que semblés que dubtava d'ell, però al mateix temps sabia que en Bennett podia arribar a ser molt sobreprotector amb la gent jove que tenia al seu càrrec. Continuava intentant redimir-se per no haver sigut capaç de protegir la Sally Cleaver, encara que no hauria pogut evitar el que li va passar i no en tenia la culpa.

—Home, però tot això podria ser gràcies a algun crèdit, ja ho saps —vaig dir—. Fins no fa gaire, t'haurien deixat pagar una moneda de cinc centaus només per veure com te'ls enduïes un cotxe nou de l'exposició. Podria ser que hagués rebut alguna mena de compensació per les ferides rebudes. No pots...

—La noia ha canviat —va constatar ell. Ho va dir tan fluixet que va anar de poc que ni ho sento, però ho va dir amb tanta intensitat que era impossible ignorar-ho—. I ell també ha canviat, també. Ho veig quan la ve a buscar. Fa cara d'estar malalt, com si no dormís bé, encara fa més mala cara que abans. I últimament he començat a veure això mateix en ella. Fa un parell de dies, es va cremar. Es veu que va intentar agafar una cafetera que queia i resulta que el cafè calent li va esquitxar tota la mà. Va ser un descuit per part seva, però és de la mena de coses que passen quan es va massa cansat. Ha perdut pes, i això que mai no n'ha tingut per anar-ne perdent. I crec que ell li ha aixecat la mà. Li vaig veure uns morats a la cara i em va dir que havia xocat amb una porta; com si encara quedés algú que s'empassi aquesta història.

—Vas provar de parlar-ne amb ella, d'això?

—Ho vaig provar, però es va posar del tot a la defensiva. Ja t'ho he dit abans: em sembla que no li agrada parlar dels seus assumptes personals amb un home. Tampoc no volia anar més enllà, almenys no en aquell moment, per por que això la fes allunyar-se definitivament. Però em preocupa.

—Què vols que faci?

—Encara ets amic d'aquells paios, els Fulci? Potser els podries demanar que clavessin quatre mastegots a en Tobias i li diguessin que se'n busqués una altra per compartir el llit.

Ho va dir amb un somriure trist, però jo diria que a una part de si mateix li hauria agradat de debò veure els Fulci, que en essència eren armes de guerra amb desitjos propis, dirigits contra un home que era capaç de pegar una dona.

—No funciona —vaig dir jo—. O bé la dona comença a sentir llàstima pel paio, o bé el paio es pensa que ella ha xerrat amb algú, i encara és pitjor.

–En fi, era una idea agradable mentre ha durat –va dir–. Si aquesta opció no pot ser, voldria que investiguessis en Tobias, a veure què pots trobar sobre ell. Només necessito descobrir alguna cosa que pugui convèncer la Karen de marcar distàncies amb ell.

–Jo ho puc fer, però és possible que ella no te'n doni pas les gràcies.

–Assumeixo aquest risc.

–Vols saber les meves tarifes?

–Què, em costarà un ull de la cara?

–No.

–Llavors, suposo que et deus merèixer el que demanis –va deixar un sobre damunt del taulell–. Aquí hi ha dos mil dòlars. Serveixen per a gaire?

–Per a bastant. Si en necessito més, ja t'ho vindré a dir. Si al final en gasto menys, te'ls tornaré.

–I m'explicaràs el que hagi descobert?

–Sí. Però i si descobreixo que està net?

–No ho està –va dir ell amb fermesa–. No hi ha ni un sol home que hagi pegat una dona que pugui dir que està net.

Vaig tocar el sobre amb les puntes dels dits. Sentia l'impuls de retornar-l'hi. I en comptes d'això, vaig assenyalar l'article sobre en Jandreau.

–Vells fantasmes –vaig dir.

–Ja ho pots ben dir, ja –va assentir ell–. A vegades surto i me'n vaig fins allà, saps? No et sabria dir per què, si no és que tinc l'esperança que farà un salt enrere en el temps i que podré salvar-la. Normalment, només reso per ella quan passo per allà al davant. Haurien hagut d'esborrar aquell lloc de la faç de la terra.

–Tu el coneixies, en Foster Jandreau?

–A vegades venia. Vénen tots: els de la policia estatal, els de la local... I nosaltres els cuidem una mica. A veure, que paguen el que toca com tothom, eh?, però diguem-ne que ens assegurem que no es quedin amb gana. De totes maneres, a en Foster el coneixia una mica perquè el seu cosí Bobby va estar amb en Damien a l'Iraq. El pobre nano hi va perdre les dues cames. Una cosa terrible.

Vaig prendre'm uns instants abans de tornar a intervenir. Hi faltava alguna cosa, en tot allò.

–Escolta, m'has dit que aquesta trobada en cert sentit tenia a veure amb la mort d'en Damien. L'única relació que existeix és la Karen Emory?

En Bennett es va posar neguitós. Qualsevol esment del seu fill devia resultar-li dolorós, però jo intuïa que hi havia alguna cosa més.

—En Tobias va tornar tocat d'aquella guerra, però el meu fill no. Vull dir que esclar que va veure coses espantoses, i a vegades jo sabia que els records li venien al cap, però continuava essent el noi que jo coneixia. Em va dir una i mil vegades que havia tingut una bona guerra, en la mesura del possible. No va matar ningú que no intentés matar-lo a ell i no estava ressentit contra el poble iraquità. Només li sabia greu que aquella pobra gent hagués de passar per tot el que estava passant i va intentar fer tot el que va poder per ajudar-la. És cert que allà va perdre alguns companys, però no estava obsessionat per l'experiència que havia viscut, si més no al principi. Això va venir després.

—No en sé gaire, d'això de l'estrès posttraumàtic —vaig ficar cul·lerada—, però pel que he llegit, es veu que pot trigar a manifestar-se.

—Exacte —va confirmar ell—. Jo també ho he llegit. Vaig estar llegend informació sobre això abans de la seva mort, perquè vaig pensar que si entenia bé el procés que estava seguint podria ajudar-lo. Però saps què? A ell li agradava l'exèrcit. No crec que realment volgués deixar-lo. Havia entrat en servei en diverses èpoques i crec que tard o d'hora hi hauria tornat. De fet, quan va arribar només parlava de tornar-se a allistar.

—I per què no ho va fer?

—Perquè en Joel Tobias volia que es quedés aquí.

—Com ho saps?

—Pel que em va explicar en Damien. Van fer junts un parell de viatges al Canadà, i a mi em va fer la impressió que en portaven alguna de cap, que tenien algun negoci entre mans que al final els havia de donar uns bons calés. En Damien va començar a parlar de muntar-s'ho pel seu compte, potser en el món de la seguretat privada, si no tornava a l'exèrcit. I aleshores va ser quan van començar els problemes. Va ser aleshores quan va començar a canviar.

—Quina mena de canvi?

—Doncs va deixar de menjar. No podia dormir, i quan ho aconseguia no parava de cridar i de xisclar.

—I vas poder arribar a entendre res del que deia?

—A vegades. Demanava a algú que el deixessin en pau, que passessin de parlar. No, de *murmurar*, deia. Es va tornar nerviós i fins i tot agressiu. Em contestava de mala manera per no res. Si no estava enfeinat amb algun encàrrec d'en Tobias, se n'anava per aquests mons de Déu tot sol i fumava i es quedava mirant l'infinit. Jo li vaig insinuar que potser n'havia de parlar amb algú, però no sé si ho va fer. Quan va

començar tot això, ja feia tres mesos que havia tornat a casa. I al cap de dues setmanes es va matar. Tu investigava bé en Tobias, nano –em va donar uns copets a l’espatlla–, i ens tornem a veure.

Dit això, va dir adéu a la Tara i en Kyle, i va sortir del bar. Vaig contemplar com s’allunyava caminant a poc a poc fins al seu cotxe, un Subaru atrotinat amb un adhesiu dels Portland Sea Dogs al parafrang del darrere. Mentre obria la porta, em va veure que el mirava. Em va saludar amb el cap i va aixecar la mà en senyal de comiat, i jo vaig fer el mateix.

En Kyle va sortir de la cuina.

–Ja tanquem, ara –em va dir–. Va bé?

–Sí, gràcies –vaig dir.

Vaig pagar el compte i vaig deixar una bona propina, pel menjar i per la discreció. No hi havia gaires locals on dos homes es poguessin reunir per tractar assumptes com els que havíem tocat en Bennett i jo sense por que algú parés l’orella.

–És un bon home –va comentar en Kyle mentre el cotxe d’en Patchett sortia de l’aparcament.

–Sí.

De retorn cap a Scarborough vaig fer marrada per passar per davant del Blue Moon. El vent feia aletejar la cinta groga de la policia que penjava d’un baixant i contrastava tota brillant sobre la carcassa renegrida del bar. Les finestres encara estaven tapiades amb taulons i la porta d’acer estava tancada amb un forrellat gruixut, però a la teulada, just al lloc on les flames havien esclatat, hi havia un forat. I si t’hi acostaves prou hi feia olor d’humitat i, encara ara, de fusta cremada. En Kyle i en Bennett tenien tota la raó del món: l’haurien d’haver enderrocat. Però encara era allí, com una cèl·lula cancerígena tota negra contra el trèvol vermell del camp que s’estenia al seu darrere.

Em vaig posar en marxa; les ruïnes del Blue Moon es van anar allunyant en el retrovisor fins que per fi vaig deixar-les enrere. Però semblava que al mirall encara hi quedés alguna cosa, com la taca que deixa un dit brut, un recordatori dels morts perquè els vius no oblidem el que els devem.